"Ishonch" gazetasining 2022 yil 17-sonida "Farzandlarimiz oʻz bagʻrimizda ulgʻaysin!" nomli maqola чоп этилди. https://ishonch.uz/archives/6517

Назм

Дунёнинг ишлари қизиқдир бирам,
Кеча йиғлаганлар бугун куларлар.
Пойингга ўт қалаб турган кимсалар,
Бугун мулозамат қилиб турарлар.

Қизиқ одамлар бор турфа оламда,
Кўнглида нима бор уни билмайсан,
Сен билан туришар улар бир сафда,
Илондир ё чаён, буни сезмайсан.

Ҳасад жон жонига сингиб бўлгандек,
Яхшини кўролмас асло кўзлари,
Ютуғинг уларга чўп қалагандек,
Самимий бўлолмас асло сўзлари.

Қизиқ одамлар бор ёруғ дунёда,
Икки хил сайрайди улар тиллари,
Сенга бир сўзини айтиб бўлмасдан,
Бошқача сўзлайди қора кўзлари.

Дунёнинг ишлари қизиқ-да, болам,
Кимга ишонишни билмайсан одам,
Сен билан ош, нон егани билан
Эрта не қилишин билмайсан одам.

Яхши ҳам, ёмон ҳам қайтар дунё бу,
Ҳасад ҳам, ҳавас ҳам қайтар дунё бу,
Ўзлигин унутган кимсалар учун
Эслатиб қўйишга устo дунё бу...

Марҳабо МАҲМУДОВА

Бухоро вилояти

Сиз нима дейсиз?

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ ўз бағримизда улғайсин!

ЎҒИЛНИНГ АРМОНИ

Ўн бир ёшимда отам вафот этди. Икки йилдан сўнг биз – уч ўғил, бир қизни боқишга қийналган онам опамни турмушга узатди-ю, акам билан хорижга ишлагани кетди. Укам иккимиз шу қишлоқда яшовчи тоғамнинг қарамоғида қолдик. Онам дуруст ина маблағ юбориб турганига қарамай, тоғам мени доим қурилиш ишларига жалб этиб, ҳолдан тойгунимча ишлатарди. Энг алам қилгани, мен тенги ўғлининг кўлини совуқ сувга ҳам урдирмасди.

Тўрт йил шу зайлда ўтди. Ниҳоят, балоғат ёшига тўлгач, ўзимизнинг уйда яшаш учун онамдан рухсат олдим. Иккимиз кунда-кунора кўнгироқлашиб, узоқ суҳбатлашсак-да, қариндошларимиз тез-тез қол-аҳволимдан хабар олиб туришса-да, мен ҳар кун ҳар лаҳза она меҳрига зор бўлиб кун кечирдим...

Ҳозир 23 ёшдаман. Онам билан акам ўн йилдирки, ҳамон хорижда. Бош устига, укамни ҳам ёнларига чақириб олишган. Мен эса давлат ташкилотида ишлаяпман. Ўша ҳовлимизда танҳо ўзим яшаяпман. Худога шукур, ҳеч қачон ёмон йўлларга кирмадим, бировларнинг ҳақига хиёнат қилмадим. Лекин шунча йиллар давомида онамдан айро яшаганим, унинг меҳрига тўймаганим алам қилади менга. Шунданмикан, онамсиз ўтган ўсмирлик ва ёшлик давраларимни эслагим келмайди.

ОНАНИНГ АФСУСИ

Эримнинг вафотидан сўнг моддий жиҳатдан анча қийналиб қолдим. Вояга етган қизимни узатиш учун каттагина қарз кўтардим. Олдинда эса уч ўғлимни вояга етказиш, уйлантириш, уйли-жойли қилиш масаласи кўндаланг турарди. Шу боис ишлаб, кўпроқ пул топиш илинжида хорижга кетдим. Бундан ўзга чорам йўқ эди.

Албатта, икки дилбандимни акамга қолдириб кетганимдан ўзим қаттиқ изтироб чекканман, уларни кўп соғинганман. Шунинг учун деярли ҳар куни телефон қилиб, узоқ гаплашганман. Ўғлим бир куни менинг аҳволимни ҳам тушуниб етар ва мени кечирар, деган умиддаман...

МАЪЛУМОТ

Бухоро вилоятида рўйхатда турган 19 минг нафардан зиёд аёл бугунги кунда узоқ муддатга хорижга ёки юртимизнинг бошқа шаҳарларига чиқиб кетган. Аксарияти ишлаб пул топиш учун шундай йўл тутган.

МУЛОҲАЗА

Тўғри, бир қарашда, бунинг ёмон томони йўқ. Чунки яхши даромад орттириш имкони мавжуд жойга бориб ишлаш ёки ўша ерга кўчиб ўтиш глобал дунё талабига айланди. Бироқ хориждаги опа-сингилларимизнинг аксарияти оилали ва фарзандли эканини ҳисобга олсак, уларнинг тахминан учдан бир қисмининг, яъни 6 мингдан зиёдрогининг фарзандлари мамлакатимизда қолган *(Тахминан дейишимизнинг сабаби масъул ташкилотлар томонидан аниқ ҳисоб-китоби юритилмагани боис бу рақамлар тез-тез ўзгариб турар экан).*

Хўш, ана шу қоракўзлар кимларнинг қўлида қолган ва нималар билан машғул? Улар қандай таълим-тарбия олишяпти?

Бухоро вилояти ички ишлар бошқармаси масъул ходими Мирғолиб Шамсиеванинг таъкидлашича, бугунги кунда хорижга кетган 400 дан ортиқ оила бошлиқлари болаларини васийлик ва ҳомийлик тамойилига биноан яқин қариндошларига беришган. Қолганлари эса, расман бўлмаса-да, фарзандлари тарбияси билан шуғулланишни опа-укалари ва ака-сингилларига ишониб топшириб кетишган. Лекин бу ўғил-қизларга бобо-бувиси, амма-холаси, амаки-тоғаси ҳар қанча ғамхўрлик қилишгани билан ҳақиқий ота-она меҳрини бера олмасликлари аниқ.

МУТАХАССИСЛАР НИМА ДЕЙДИ?

– Ўз волидаси ғамхўрлигини ва меҳр-шафқатини ҳар қадамда ҳис қиладиган бола онасидан айро яшаётган тенгдошларига нисбатан анча соғлом, ақлли ва тарбияли бўлиб улғаяди, – дейди Бухоро давлат университети психология факультети доценти Шуҳрат Остонов. – Қариндош-уруғи қарамоғида қолган бола эса психосоциал ва ҳиссий муаммоларга дуч келади. Жумладан, таълим олиши, саломатлиги ва ижтимоий ҳолати салбий томонга ўзгаради. Онаси ёнида эмаслиги унинг овқатланиши ва ўқишига ҳам салбий таъсир кўрсатади. Тадқиқотларга кўра, бундай болаларнинг 33 фоизи васий қўлида ўзини бахтсиз ҳис этади, 21 фоизи кавотирда яшайди. Айниқса, ота-онасини соғинган пайтлари қайсар, кайфиятсиз ва исёнкор бўлиб қолади. Уларнинг 37 фоизи ғазабини ака-укалари ва опа-сингилларидан олади, 18 фоизи эса катталарга кўпол муносабатда бўла бошлайди.

– Ўқувчиларим орасида эр-хотиндан бири ёки иккаласи ҳам хорижга ишлаш учун кетган бир нечта оила фарзандлари ҳам бўлган, – дейди Ғиждувон туманидаги 18-мактаб ўқитувчиси, синф раҳбари Вилоят Абдуллаева. – Уларнинг кўпчилиги бошланғич синф ёшида тушкун кайфиятда бўлади, фанларни ўзлаштиришда, фикрларини жамлашда қийналади. 5-6-синфга ўтгач, ташқи муҳитга мослаша бошлаганли туфайли ота-онага муҳтожлиги сал сусаяди, кўпроқ эркинликка интилади. 7-8-синфда ота-она меҳри билан бир қаторда, уларнинг иқтисодий кўмаги ҳам зарурлигини англаб етади. 9-10 синфларда эса ота-она ҳомий деган хулосага келади. Улар пул топиш мақсадида узоқларга кетганини тушунгач, ҳамма нарса моддиятга боғлиқ экан деган фикр миясига қаттиқ ўрнашиб қолади. Инсоний туйғулар бу матоҳ олдида қийматсиз эканини англагач, пулга ўч, худбин шахс сифатида шаклланади. Оқибатда жиноят кўчасига кириб қолиши ҳам ҳеч гап эмас.

ЕЧИМ НИМАДА?

Ҳеч кимга сир эмас, бу муаммонинг ечими энг жиддий муаммолардан бири – ишсизликка бориб тақалади. Шу боис Президентимиз аҳоли бандлигини таъминлаш борасида қайғуриши жараёнида фарзандларни оналар бағрига, оналарни болалар ёнига қайтаришни, аҳолини сердаромад ишлар билан қамраб олишни асосий мақсадга айлантирганига шак-шубҳа йўқ. Аёллар бандлигини таъминлаш борасидаги асосий ислоҳотлар негизида нафақат мамлакатдаги, балки хориждаги опа-сингилларимизни ҳам юртга қайтариш мақсади мужассам. Бироқ ушбу масалада фақат давлат раҳбарининг жон куйдириши, турли қонун ва қарорлар қабул қилишнинг ўзигина кифоя қилмайди. Бунинг учун мамлакатимиз аҳолиси бир халқ, бир куч бўлиб, ана ўша саъй-ҳаракатлар атрофида бирлашса, илгари сурилаётган ташаббусларни амалда қўллаб-қувватласа, ижобий натижаларга эришиш мумкин.

Истагимиз, фарзандларимиз ўз бағримизда камол топсинлар!

Дилдора ИБРОҲИМОВА,
«ISHONCH»

Тадқиқот

Ҳуснингиз ортмоқда борган сари

Олимлар инсоният тараққиёти давомида аёллар тобора гўзаллашиб бораётгани сабабини аниқлашди

Хельсинки университети олимлари олиб борган илмий тадқиқотлар натижасига кўра, инсоният тараққиёти давомида аёллар тобора гўзаллашиб бормоқда. Яъни, энг замонавий пардоз воситалари туфайлигина эмас, балки табиий гўзаллик ҳам ошиб боряпти. Эркаклар қиёфасида эса деярли ўзгариш йўқ.

Бу гаплар одатдаги хушомад эмас, балки 1244 нафар аёл ва 997 нафар эркаклар устида олиб борилган илмий изланишлар натижасидир. «Аёллар тобора гўзаллашиб, жозибадор бўлиб боришмоқда. Бунга ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ», дейди илмий гуруҳ раҳбари профессор Маркус Йокела.

Гўзал аёллар кўпроқ фарзанд кўришади. Бу борада улар «ўртача» кўрсаткич соҳибаларидан 16 фоиз олдинда. Қизиғи шундаки, гўзал аёлларда кўпроқ қиз фарзандлар туғилади. Бу эса, мутахассислар фикрича, келгусида чиройли аёллар сонини янада оширади. Фин олимлари мазкур хулосага келишда японияник Канадзава Сатошининг илмий изланишларига ҳам мурожаат қилишди. Сатоши, чиройли ота-оналардан кўпроқ қиз фарзандлар туғилади, деган илмий хулосага келганди. Унинг фикрича, бундай тараққиёт тарзи инсоният учун ирсий, яъни у ДНК тизимида «махсус дастурланган». Демак, жисмоний жозибадорлик наслдан-наслга ўтади.

Олимларнинг фикрича, гўзал аёлларга мафтун бўлувчилар «ўртачароқ»ларга қараганда анча кўп бўлади ва бу табиий ҳол. Натижада ноиздларни танлаб-танлаб турмуш қуриш ва келгусида тўкис ҳаёт кечириш имконияти – чиройли қизларда юқорироқ бўлади.

Хўш, доно табиат нега эркаклар қиёфаси ҳақида қайғурмаган?

Бу саволга олимлар, гўзал аёллар учун умр йўлдоши танлашда эркакларнинг истарали бўлиши асосий омил эмас, дея жавоб беришган.

Улар йўлдошини танлаш масаласида аёл учун энг муҳими – топиш-тутиши яхши, уйим-жойим, болам-чақам дейдиган, мард, қўли очиқ, аёлининг айтганини муҳайё қилувчи, мўмин-қобил, уй юмушларида ёрдам берувчи ва ҳоказолар. Натижада эркакнинг ташқи қиёфасидаги нуқсони ана шундай фазилатлар орқасидан билинмайди. Илмий тилда айтганда, «компенсация қилинади».

Тадқиқотларга кўра, унча-бунча аёлнинг ўз ҳуснидан кўнгли тўлмас, фақат 4 фоиз аёлларгина ўзларини «чиройли» деб ҳисоблашар экан. «Аёллар ҳусн борасида ўз-ўзларига ашаддий танқидчи, – дейди мутахассислар. – Аммо, улар кўпинча ўзлари ўйлаганларидан ҳам гўзалроқ эканликларини билишмайди...».

Аслида ҳам шундаймикан ёки йўқ? Бунга аниқлик киритиш учун ғалати бир тажриба ўтказилган.

Юз, бадан ва соч учун пардоз воситалари ишлаб чиқарувчи «Unilever» компаниясининг Dove савдо белгиси («Дав» – ўзбекча кабутар) аёл гўзаллигини баҳолаш ҳақида фильм суратга олди. Фильм ғоясига кўра, рассом Гил Замора етти аёлнинг суратини ўзига қараб эмас, балки уларнинг ўзларига берган таърифлари асосида чизди. Кейин, яна ўша аёлларни, бу гал бошқаларнинг оғзаки тасвирлари асосида чизди. Натижада ҳар бир аёлнинг иккитадан сурати пайдо бўлди. Улар таққослаб кўрилганда, ўз-ўзларига берилган таърифлар асосида чизилган расмлар – анча хунук, бегоналар таърифи асосидаги расмларда эса – гўзал аёллар акс этган эди.

Ўзини чиройли, деб ҳисобловчи аёллар, бошқаларга нисбатан ўзларини бахтлироқ ҳис этишаркан.

Аслида аёлларнинг ҳаммаси – гўзал. Фақатгина «Лайли гўзаллигин кўрмоқ учун унга Мажнун кўзи ила боқиш» керак...

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ,
журналист

Мавзуга оид ҳангома:

Йигит қизга деди:
– Бугун жудаям гўзалсиз!
– Ҳамма чиройли қизларга шундай дейсизми?
– Йўқ, чиройли қизларга бошқача гапираман...

Митти ҳикоялар

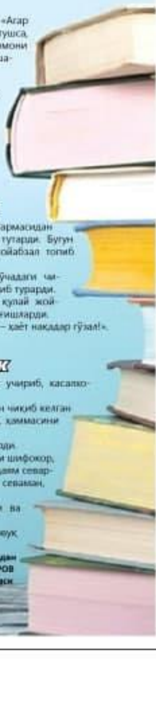

Жей Рип

Тақдир

Улар қуръа ташлашди. «Агар танганинг рақамли томони тушса, турмуш қурамиз, рамзли томони тушса, бир умрга ажрашамиз», дейишди.

Танга ташланди.

Улар танганинг рақамли томонига тикилиб қолишди.

Сўнг иккаласиям пичирлаб деди: «Балки яна бир марта ташлаб кўрармиз?».

Эндрю Э.Хант

Шукрона

Яқинда хайрия жамғармасидан берилган адёл уни иссиқ тутарди. Бугун чиқинди қутиси ичидан пойабзал топиб олди, оёғига лоп-лойиқ.

Совуқ тун бўлса-да, кўчадаги чироқлар унинг қалбини ёритиб турарди.

Хиёбондаги ўриндиққа қулай жойлашиб олгани унга ҳузур бағишларди.

«Худога шукур, – деди у, – ҳаёт нақадар гўзал!».

Барнибн Конрадецие

Учлик

Аёл машинасини ўқдек учириб, касалхонага шошилди...

Жонлантириш хонасидан чиқиб келган шифокорнинг юзига қараб, ҳаммасини тушунди.

Аёл ўкириб йиғлаб юборди.

– Аллертон хоним, – деди шифокор, – хафа бўлманг. У сизни жудаям севаркан. Жон бераётиб «Сени севаман, Мэри» деди.

Аёл шифокорга қаради ва дарҳол юзини бурди.

– Раҳмат, – деди совуқ оҳангда Жулия.

Русчадан
Дилшодбек АСҚАРОВ
таржимаси

МУАССИС:
O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

2017 йил 11 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги 116 рақам билан рўйхатга олинган.

«Ishonch» ва «Ishonch-Доверие» газеталари таҳрир ҳайъати:

Қудратилла РАФИҚОВ
(таҳрир ҳайъати раиси)
Улуғбек ЖАЛМЕНОВ,
Анвар АБДУМУХТОРОВ,
Сайфулло АҲМЕДОВ,
Акмал САИДОВ,
Равшан БЕДИЛОВ,
Қутлимурот СОБИРОВ,
Суҳроб РАФИҚОВ,
Шоқосим ШОИСЛОМОВ,
Ҳамидулла ПИРИМҚУЛОВ,
Нодира ҒОЙИБНАЗАРОВА,
Анвар ҚУЛМУРОДОВ
(Бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари)
Меҳриддин ШУКУРОВ
(Масъул котиб – «Ishonch»)
Валентина МАРЦЕНЯК
(Масъул котиб – «Ishonch-Доверие»)

Бош муҳаррир
Ҳусан ЭРМАТОВ

Бўлимлар:
Касаба уюшмалари ҳаёти – (71) 256-64-69
Ҳуқуқ ва хатлар ҳаёт – (71) 256-52-89
Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт – (71) 256-82-79
Хатлар ва мухбирлар билан ишлаш – (71) 256-85-43
Маркетинг ва обуна – (71) 256-87-73

www.ishonch.uz сайти орқали Ўзбекистон Республикаси Президентининг фармон ва қарорлари, энг сўнгги янгиликлар, таҳлилий, танқидий мақолалар, хабарларнинг тўлиқ матни билан танишишингиз мумкин.

Ҳудудлардаги мухбирлар:

Навбатчи муҳаррир:
А. Ҳайдаров
Мусаҳҳиҳ:
Д. Худойбердиева
Саҳифаловчи:
Х. Абдужалилов

Босишга топшириш вақти – 22:25
Топширилди – 22:35

Газета офсет усулида. А-2 форматда босилди. Ҳажми 2 босма табоқ. Буюртма Г-206. 34378 нусхада босилди. Нашр кўрсаткичи: 133

1 2 3 4 5 6

Манзилимиз:
100165, Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 24-уй.
E-mail: ishonch1991@yandex.uz

Ҳисоб рақамимиз:
2021 0000 0004 3052 7001, АТИБ «Ipoteka bank» Яшнобод филиали, банк коди: 00959, СТИР: 201133889, ОКЭД: 58130